

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: «Організація касового виконання бюджету за доходами»

Виконавець:

студент 41 групи Центру заочної та вечірньої
форми навчання

Федченко Юлія Максимівна

/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

Логвіновська Світлана Іванівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми полягає в тому, що підвищення ефективності бюджету потребує нових підходів до створення такої функціонально-організаційної системи виконання бюджетів, яка б забезпечувала ефективне управління ресурсами державного та місцевих бюджетів.

Мета дослідження – розкриття сутності та окреслення перспектив розвитку казначейського обслуговування бюджетів.

Завдання дослідження:

Дослідити теоретичні основи касового виконання бюджету за доходами, проаналізувати обслуговування доходної частини Державного бюджету та бюджету Львівської області, проаналізувати загальний обсяг доходів з 2013 по 2019 рр., дослідити зміни у структурі доходів загального та спеціального фондів, охарактеризувати сучасний стан та окреслити проблеми казначейського обслуговування бюджетів за доходами.

Об'єкт дослідження – процес обслуговування бюджетів органами Казначейства України та інструментарій, що використовуються його учасниками.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні аспекти організації казначейського обслуговування бюджетів в умовах реформування державних фінансів в Україні.

Методи дослідження: аналіз, розрахунок, порівняння.

Інформаційна база дослідження – статистичні матеріали з веб-порталу Державної Казначейської служби, дисертаційні та монографічні праці, навчальні посібники, публікації вітчизняних та зарубіжних вчених, запити щодо надання публічної інформації.

Структура та обсяг роботи: кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел 35 та 7-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки. Основний зміст викладено на сторінках 7-67. Робота містить 7 таблиць.

Усе зазначене вище обумовило актуальність вибраної теми дипломної роботи.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади виникнення касового виконання бюджету за доходами» досліджено теоретичні засади організації касового виконання бюджету за доходами, касове виконання бюджетів в банківській системі та проблеми казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України за доходами у працях науковців

У другому розділі «Аналіз виконання державного бюджету України та Львівської області за доходами» проаналізовано виконання доходної частини Державного бюджету та бюджету Львівської області у 2015-2020 роках та перший квартал 2020 року.

У третьому розділі «Проблеми формування та удосконалення системи казначейського обслуговування бюджетів за доходами» наведено шляхи удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами та світовий досвід касового виконання доходів місцевих бюджетів та можливості його використання в Україні.

ВИСНОВКИ

Основною складовою бюджетної системи та гарантованою можливістю її функціонування є доходи бюджетів усіх рівнів. Практичну дієвість бюджетної системи України забезпечує касове виконання державного бюджету за доходами й видатками.

Його суть полягає в організації приймання та зарахування коштів, що надходять на рахунки відповідних бюджетів, зберігання коштів бюджету, видачі цих коштів на заходи, передбачені бюджетом на відповідний рік, здійснення обліку та складання звітності про касове виконання бюджетів.

Як зазначалося, світова практика бюджетних відносин розрізняє три системи касового виконання державного бюджету: 1) банківську, 2) казначейську, 3) змішану. Принципова відмінність між ними полягає в межах повноважень, наданих банківській та фінансовій системам для виконання державного бюджету.

Державний та місцеві бюджети складаються із доходної та видаткової частин. Безперечно, доходи та видатки місцевих бюджетів є взаємопов'язаними категоріями. Доходи державного та місцевих бюджетів формуються за рахунок як податкових, так і неподаткових надходжень. Податкові бюджетні надходження (до яких належать доходи від податків, зборів, інших обов'язкових платежів) є базисом бюджетних доходів.

Також узагальнюючи наукові праці вчених-економістів, можна зазначити, що місцеві бюджети – це:

- економічна категорія, оскільки бюджет є економічним атрибутом адміністративно-територіальної одиниці;
- фінансова категорія;
- правовий акт, згідно з яким органи місцевого самоврядування отримують право розпоряджатися фінансовими ресурсами;
- фінансовий план, тобто кошторис доходів і видатків відповідних органів влади.

У ході проведення аналізу виконання державного бюджету органами Державної казначейської служби України за останні 5 років – з 2015 року по 2019 рік включно було визначено, що загальний обсяг доходів у 2015 р. порівняно 2016

рр. збільшився на 81,5 млрд. грн. , у 2017 р. спостерігається збільшення на 177,1 млрд. грн. , у 2018 р. обсяг доходів ще зріс до 134,7 млрд. грн. ,у 2019 р. обсяг доходів зменшився на 368,1 млрд. грн.

Крім того, відбулись зміни у структурі доходів загального та спеціального фондів. По загальному фонду бюджету у 2019 р. порівняно з 2018 р. – зменшився на 314,1 млрд. грн., у 2018 порівняно з 2017 р. – збільшився на 135,2 млрд. грн., а у 2017 порівняно з 2016 р. – збільшився на 123,7 млрд. грн., також порівнюючи 2016р та 2015р можна спостерігати збільшення приросту на 70,9 млрд. грн. По доходам спеціального фонду спостерігається така ситуація: у 2016 р. порівняно з 2015 р. – збільшився на 10,7 млрд. грн., у 2017 р. порівняно з 2016 р. – збільшився на 53,4 млрд.грн., проте у 2018 р. порівняно з 2017 р. – зменшився на 0,5 млрд.грн., та у 2019 р. порівняно з 2018р. – було виявлено зменшення на 53,5.грн.

У структурі доходів переважають доходи загального фонду, що у загальній структурі складали: у 2015 р. – 102,4%, у 2016 р. – 99,8%, у 2017 р. – 99,5%, у 2018 р. – 98,9%, у 2019р.- 98,8%. Частка доходів спеціального фонду у загальній структурі відповідно коливалась: у 2015 р. – 69,9 %, у 2016 р. – 63,6 %, у 2017 р. – 100,2%, у 2018 р. – 90%, у 2019 р.-92,7%.

Щороку з 2015 по 2019 рр. відсоток невиконання планових показників змінювався як по загальному, так і по спеціальному фондах.

Загалом, зведений бюджет району за доходами у 2015 році виконано на 100,5%, у 2016 р. – 97,6%, у 2017 р. – 99,6 %, у 2018 р. – на 98 %, а у 2019 р. – на 98,4%.

Надходження податків і зборів до загального фонду державного бюджету України в січні-березні 2020 року становлять 110,8 мільярда гривень, що на 14,9%, або на 14,3 мільярда гривень, більше, ніж за аналогічний період 2019 року. Про це повідомили в прес-службі Державної податкової служби України.

Зокрема, за вказаний період збільшилися надходження основних бюджетоутворюючих податків, серед яких ПДВ з показником зростання на 63,8% у порівнянні з січнем-березнем 2019 року, акцизний податок - на 19%, податок і збір на доходи фізосіб - на 16,8%, податок на прибуток - на 15,8%.

Зменшення надходжень до держбюджету в січні-березні поточного року спостерігається тільки з рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин, де зафіксовано зниження на 5,5 мільярда гривень, або на 48,8%, що пов'язано з дворазовим зменшенням ціни на природний газ і, як наслідок, зменшенням обсягів його видобутку.

Також повідомляється, що за вказаний період на 58,1% скоротилися надходження від акцизного податку на електроенергію з причини того, що з бази оподаткування були виведені операції з реалізації електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел.

У прес-службі зазначили, що показники дохідної частини держбюджету на 2020 рік були визначені виходячи з макропоказників, які передбачали зростання економіки, зокрема, реального ВВП на 3,7%, проте внаслідок світової кризи та інших несприятливих факторів макропрогноз був переглянутий у бік падіння ВВП України на 3,9%. За даними Держказначейства, державний бюджет України за січень-березень 2020 року отримав 210,695 мільярда гривень доходів, що на 27,592 мільярда гривень, або на 11,6%, нижче планового показника.

Проаналізувавши обслуговування доходів бюджету Львівської області у 2015-2019 ми визначили, що відбулись зміни у структурі доходів загального та спеціального фондів. По загальному фонду бюджету у 2019 р. порівняно з 2018 р. – зменшився на 267 млн. грн., у 2018 порівняно з 2017 р. – збільшився на 9399,4 млн. грн., а у 2017 порівняно з 2016 р. – збільшився на 7722,7 млн. грн., також порівнюючи 2016р та 2015р можна спостерігати збільшення приросту на 3852,3 млн. грн.

По доходам спеціального фонду спостерігається така ситуація: у 2016 р. порівняно з 2015 р. – збільшився на 637 млн .грн., у 2017 р. порівняно з 2016 р. – збільшився на 984,4 тис.грн ,проте у 2018 р. порівняно з 2017 р. – зменшився на 645,9 млн. грн., та у 2019р. порівняно з 2018р. – було виявлено збільшення на 666,8 млн.грн.

У структурі доходів переважають доходи загального фонду, що у загальній структурі складали: у 2015 р. – 89,9%, у 2016 р. – 93,6 %, у 2017 р. – 94,5 %, у

2018 р. – 81,3 %, у 2019р.- 88,2%. Частка доходів спеціального фонду у загальній структурі відповідно коливалась: у 2015 р. – 93,9%, у 2016 р. – 74,2%, у 2017 р. – 75,9 %, у 2018 р. – 51,7 %, у 2019 р.-87,1%.

Щороку з 2015 по 2019 рр. відсоток невиконання планових показників коливався як по загальному, так і по спеціальному фондах.

Загалом, зведений бюджет області за доходами у 2015 році виконано на 83,8 %, у 2016 р. – на 67,7 %, у 2017 р. – на 70,4 %, у 2018 р. – на 32 %, а у 2019 р. – на 75,3%.

За 1-й квартал 2020 року до загального фонду бюджету без врахування міжбюджетних трансфертів надійшло 1714,2 млн грн, що складає 100,9 відсотка до плану на 1-й квартал або більше на 16,0 млн грн. В порівнянні з 1-м кварталом минулого року надходження до загального фонду міського бюджету м. Львова збільшилися на 221,2 млн грн.

Забезпечено виконання плану з усіх видів доходів, крім плати за розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів, земельного податку, орендної плати за землю, транспортного податку, надходження від орендної плати за користування майном, що перебуває в комунальній власності та плати за надання інших адміністративних послуг.

За 1-й квартал 2020 року до міського бюджету м. Львова надійшло податку та збору на доходи фізичних осіб в сумі 1039,5 млн грн, що складає 100,7 відсотка до плану на січень-березень або більше на 7,6 млн грн. В порівнянні з аналогічним періодом минулого року надійшло на 151,8 млн грн більше.

За січень-березень 2020 надійшло 88,9 млн грн акцизного податку (в т. ч. відшкодування з державного бюджету міському бюджету м. Львова акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального в сумі 25,1 млн грн), що складає 108,2 відсотка до плану на 1-й квартал. У порівнянні з відповідним періодом минулого року надійшло на 39,1 млн грн більше.

Єдиний податок надійшов до міського бюджету в сумі 363,8 млн грн при плані 342,6 млн грн (106,2 відсотка), або більше на 21,2 млн грн. У порівнянні з січнем-березнем минулого року надійшло на 37,0 млн грн більше.

Податку на майно надійшло 160,3 млн грн, що складає 98,8 відсотка до плану на 1-й квартал або менше на 2,0 млн грн, в тому числі в розрізі податків і зборів:

- податок на нерухоме майно, відмінний від земельної ділянки, надійшов у сумі 44,3 млн грн, що становить 115,1 відсотка до плану;
- земельний податок – 32,0 млн грн при плані на 1-й квартал 35,1 млн грн, що складає 91,2 відсотка або на 3,1 млн грн менше. У порівнянні з аналогічним періодом минулого року надходження земельного податку зменшились на 1,7 млн грн;
- орендна плата за землю – 82,4 млн грн або менше на 3,0 млн грн до плану на 1-й квартал. В порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження збільшилися на 2,8 млн грн;
- транспортний податок запланований на 1-й квартал 2020 в сумі 3,2 млн грн, надійшло 1,5 млн грн, або в 2,1 рази менше.

Збір за місця для паркування транспортних засобів надійшов у сумі 3,5 млн грн, що складає 94,5 відсотка до плану.

Туристичного збору надійшло 2,8 млн грн при плані 1,9 млн грн (144 відсотки).

Надходження податку на прибуток підприємств комунальної власності становить 1,2 млн грн, що в 3,5 рази більше плану. Частини чистого прибутку (доходу) комунальних підприємств, що вилучається до бюджету, на 1-й квартал заплановано і надійшло в сумі 0,8 млн грн.

Згідно з даними управління земельних ресурсів станом на 01.04.2020 діє 1820 договорів оренди земельних ділянок на суму 334,9 млн грн та 153 договори про земельний сервітут на суму 3,3 млн грн. За договорами про земельний сервітут у I-у кварталі надійшло 0,9 млн грн відповідно до плану. Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим майном, що перебуває у комунальній власності, на 1-й квартал 2020 року заплановані в сумі 23,7 млн грн, надійшло 15,5 млн грн (65,3 відсотка), в тому числі від орендної плати за нежитлові приміщення надійшло 12,0 млн грн, що складає 81,5 відсотка до плану, орендної плати за майнові комплекси – 0,5 млн грн при плані 0,6 млн грн та

орендної плати за окремі конструктивні елементи благоустрою – 3,0 млн грн або в 2,8 разів менше плану. Згідно з даними управління комунальної власності станом на 01.04.2020 нараховується 1462 діючих договорів оренди майна. Інших надходжень на 1-й квартал 2020 року заплановано 14,0 млн грн, надійшло 14,3 млн грн або 102,3 відсотки до плану.

За січень-березень поточного року проведено 47 засідань комісій з питань координації роботи, спрямованої на скорочення заборгованості з податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджету та погашення заборгованості з виплати заробітної плати, на яких заслухано 296 керівників підприємств та організацій міста. Проведено 2 виїзди членів комісій на підприємства міста.

В результаті засідань комісій погашено заборгованість із виплати заробітної плати в сумі 0,4 млн грн.

У 2020 році в пріоритетах для міста освіта, соціальний захист, спорт і культура, житлово-комунальний напрям, фінансування заходів у сферах екології та енергоефективності, охорона пам'яток тощо. Так, порівняно з 2019 роком, збільшено видатки на освіту — на 20%, видатки на соцзахист — 22,5%, на культуру і мистецтво — на 21,6%, на спорт — на 26,5%, і на житлово-комунальне господарство — на 25,8%. Також передбачено зростання доходів від ПДФО на 12,2% і від єдиного податку — на 7,5%. Як відзначив директор департаменту фінансової політики ЛМР Олег Іщук, бюджет Львова на 2020 рік — соціальний, адже велику суму коштів місто виділяє саме на соціальні допомоги. При плануванні доходів міського бюджету Львова на 2020 рік враховано динаміку виконання дохідної частини бюджету за 2017–2019 роки, прогнозні надходження за даними органів Державної фіскальної служби України, галузевих управлінь Львівської міської ради. Обсяг доходів міського бюджету м. Львова на 2020 рік (без урахування міжбюджетних трансфертів) обрахований в сумі 7664,0 млн грн, зокрема: доходи загального фонду — 7272,7 млн грн; доходи спеціального фонду — 391,3 млн грн, з них бюджету розвитку — 260,0 млн грн. Порівняно з очікуваними надходженнями за 2019 рік, показники загального фонду збільшені на 504,6 млн грн, або на 7,5%. Базовим джерелом наповнення загального фонду міського бюджету у 2020 році

залишається податок та збір на доходи фізичних осіб, питома вага якого становить 63,6% до обсягу доходів загального фонду. Прогнозний обсяг надходжень цього податку становить 4 627,3 млн грн, що на 504,1 млн грн, або 12,2%, більше, ніж очікувані надходження за 2019 рік. При розрахунку прогнозних показників видатків міського бюджету на соціально-культурну сферу враховано соціальні стандарти, доведені листом Міністерства фінансів України від 05.09.2019 № 05110–14–6/22263 "Про особливості складання проекту місцевого бюджету на 2020 рік та прогнозу місцевого бюджету на 2021 — 2022 роки", а саме:

запровадження з 1 січня 2020 року мінімальної заробітної плати в розмірі 4723 гривень та посадового окладу (тарифної ставки) працівнику першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки в розмірі 2102 гривень.

Міжнародний досвід свідчить про те, що здатність органів місцевого управління надавати високоякісні соціальні послуги, поліпшувати умови життя своїх громадян, вдосконалювати інфраструктуру та залучати необхідні ресурси, які б відповідали їх потребам, базується на таких постулатах:

раціональному розподілі видаткових зобов'язань між різними рівнями влади, сильній і надійній базі доходів зі значною часткою власних;

“оптимальному” розмірі територіальної громади базового рівня, та раціональному вирішенні питання укрупнення чи об'єднання громад задля досягнення їхніх спільних цілей;

стратегії розвитку, що базується на ініціативі знизу, передбачає, власне, виокремлення громадою потреб і пріоритетів та мобілізує громаду на пошук ресурсів, необхідних для послідовного досягнення цілей розвитку Державна казначейська служба України, здійснюючи казначейське обслуговування бюджетів, активно бере участь у проведенні бюджетних реформ. У складних сучасних умовах необхідно забезпечити стабілізацію державних фінансів та покращити процес казначейського обслуговування бюджетів шляхом:

удосконалення системи бухгалтерського обліку на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та впровадження нового плану рахунків виконання бюджету;

впровадження міжнародних стандартів у роботу Державної казначейської служби України;

вдосконалення складу та форм фінансової звітності про виконання державного та місцевих бюджетів на основі міжнародного досвіду;

створення системи подання електронної звітності розпорядників та одержувачів бюджетних коштів;

використання зарубіжного досвіду касового виконання бюджетів.

удосконалення нормативно-законодавчої бази;

посилення контролю за використанням бюджетних ресурсів;

удосконалення чинних механізмів та пошуку нових напрямів розвитку казначейської системи обслуговування бюджетів, що є необхідним елементом структурної перебудови державних фінансів та ефективним засобом раціонального використання державних фінансових ресурсів;

упровадження нового програмного забезпечення виконання бюджету.

Всі ці заходи спрямовані на покращення механізму казначейського обслуговування бюджетів. Необхідно розробляти нові підходи до функціонування органів, які забезпечують управління ресурсами державного та місцевих бюджетів.

АНОТАЦІЯ

випускної роботи на здобуття освітнього ступеня бакалавра
Федченко Юлії Максимівни
«Організація касового виконання бюджету за доходами»
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, а також 35 використаних джерел та 6 додатків. У роботі розкривається актуальність дослідження за обраним напрямом, ставиться мета і завдання дослідження, визначаються предмет та об'єкт дослідження, окреслюються існуючі проблеми.

У першому розділі досліджено теоретичні засади організації касового виконання бюджету за доходами. У другому розділі проаналізовано виконання доходної частини Державного бюджету та бюджету Львівської області у 2015-2020 роках. У третьому розділі наведено шляхи удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами.

Ключові слова: Зведений бюджет, доходи Зведеного бюджету України, касове виконання бюджету, Державний бюджет, казначейське обслуговування.

ANNOTATION

final work on the education of bachelor's degree
Fedchenko Yuliia Maksymivna
«Organization of cash execution of the budget by revenues»
Odessa National Economic University,
Odessa, 2020

The qualification work of the bachelor consists of an introduction, three sections, conclusions, as well as 35 used sources and 6 appendices. The paper reveals the relevance of the study in the chosen direction, sets the purpose and objectives of the study, determines the subject and object of the study, outlines the existing problems.

In the first section the theoretical bases of the organization of cash execution of the budget on incomes are investigated. The second section analyzes the implementation of the revenue side of the State Budget and the budget of Lviv region in 2015-2020. The third section presents ways to improve the treasury service of local budgets by revenue.

Keywords: Consolidated budget, revenues of the Consolidated budget of Ukraine, cash execution of the budget, State budget, treasury service.